ئیسلامی سیاسی و قەیرانەکانی..
ئەیوب ئەحمەد قادر

ساڵانی کۆتایی سەدەی بیست، بەتایبەتی لە نەوەدەکاندا لە هەموو جیهان، ئیسلامی سیاسی بە هەموو فۆرمەکانییەوە (جیهادی و ناجیهادی) بەرەو لووتکە دەڕۆیشتن و هەژموونیان لە زۆربەی وڵاتاندا پەیدا کردبوو. هەر بۆ نموونە لە هەرێمی کوردستان، کەم مزگەوت هەبوو گرووپ و خەڵکانێکی تێدا نەبێت، ڕۆژانە و شەوانە وانەیان تێدا دەخوێند و کۆبوونەوەیان دەکرد. هەر مزگەوتەکیش ئەمیرێکی هەبوو. دوای یانزەی سێپتەمبەری ٢٠١١ ئیسلامی سیاسی و تیرۆر بە تەواوی هەژموونی پەیدا کرد، بەتایبەتی گرووپە جیهادییەکانی وەک: ئەنسارولئیسلام، جوندولئیسلام و قاعیدە و ئەنسارولسوننە… تاد. دوای بەهاری عەرەبیش ئیسلامی سیاسی بەتایبەتی ئیخوان موسلیمین دەرفەتێکی زێڕینیان دۆزییەوە و توانیان خۆیان بگەیەننە دەسەڵات. کەواتە هەر کەسێک، توێژەرێک سەیری ڕێڕەوی هاتن و گەشەکردنی ئیسلامی سیاسی بکات، جا چ ئەوانەی سەردەمانێک خۆیان بە میانڕەو داناوە، یان توندڕەوترینیان وەک ئەلقاعیدە و داعش و بزووتنەوە سەلەفییەکان بۆی دەردەکەوێت لە ماوەی چارەگی کۆتایی سەدەی بیست، ئەم ڕەوت و بزووتنەوانە بە قۆناغی هەڵکشان و داکشانی زۆردا تێپەڕیون. بۆیەیش ئەوانیش، مەبەستمان گرووپە ئیسلامییەکانە، لەوە تێگەیشتن لە سەدەی بیست و یەک باریان لارە و دەبێت خۆیان بگۆڕن. بە تێگەیشتن لە هۆکاری خێرای سەرهەڵدان و داڕمانی گرووپە ئیسلامییە سیاسییەکان، بەتایبەتی ئیخوان، کە لە زۆرێک لە وڵاتان وەک گرووپی تیرۆریست ناسراون، توێژەری بەناوبانگی فرەنسی جیل کیپیل Gilles Kepel لە کتێبی (جیهاد… سەرهەڵدان و داکەوتنی ئیسلامی سیاسی) زۆر بە وردی لەبارەی پەیدابوون و سەرهەڵدانی گرووپە ئیسلامییە سیاسییەکان لە ڕۆژئاوا و وڵاتانی عەرەبی و ئیسلامی باس دەکات. یەکێک لە هۆکارە زۆر سەرەکییەکان بە شکستی دیاردەی بیرۆکە ناسیونالیستەکان دەیگەڕێنێتەوە. بە بڕوای ئەو هەموو گرووپە ئیسلامییە سیاسییەکان لەسەر پاشماوە و نەمانی ناسیونالیزم پەیدابوونە، خەڵکانی تریش کاتێک سەیر دەکەن ئیسلامی سیاسی وردە وردە جەماوەر پەیدا دەکات، بیرۆکەکانی ئەوانیش پەراوێز دەخرێت، خەیاڵیان کرد، ڕەنگە ئەم ڕەوتانە بەرەو جەماوەریان ببات. بۆیەیش جۆرێک لە پاڵپشتییان کردن. ئەمەیش وای لە نووسەرێکی وەک گراهام فۆلەر، کە جێگری سەرۆکی ئەنجوومەنی

هەواڵگری نیشتمانی ئەمریکا بوو لە کتێبەکەیدا بەناوی (داهاتووی ئیسلامی سیاسی) پرسیارێکی گرنگ بورووژێنێت: ئایا دیاردەی ئیسلامی سیاسی، تەنیا قۆناغێکی ڕاگوزەرییە، یان سەرەتای گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینەیە لە جیهانی ئیسلامیدا؟ چونکە تێکەڵکردنی ئایین و سیاسەت دوو بواری زۆر گرنگی ژیانی مرۆڤن، کە لە ڕێیەوە مرۆڤ بەرژەوەندییەکانی خۆی بەدی دەهێنێت. ئەمەیش وایکردووە نە ئایین بتوانێت چاوپۆشی لە سیاسەت وەک هێزێک بکات، نە سیاسەتیش هێزی سیاسەت وەلاوە بنێت. هەرچەندە فۆلەر بڕوای وایە پەرەسەندنی پەیوەندی نێوان سیاسەت و جیهانی ئیسلامی هاوچەرخ وەک وەڵامدانەوەیەکە بە هۆکارە ناوخۆی و دەرەکییەکان، جیاواز لە میراتی کۆڵۆنیالیزم، شتی عەلمانییەکان بە هێنانەدی ئازادی و خۆشگوزەرانی لە وڵاتە ئیسلامییەکان. بە قسەی فۆلەر جیهادی ئیسلامی دژ بە یەکێتیی سۆڤیەت لە ئەفغانستان، یەکەم شکستپێهێنانی زلهێزێکی جیهان بوو لەسەر دەستی ئیسلامی سیاسی، ئەمە کاریگەری گەورەی لەسەر هزر و ئایدیۆلۆژیای کادیری گرووپە ئیسلامییەکان هەبوو. هەروەها گورووپە جیهادییەکان پەنایان بە میدیا و تەکنەلۆجیا برد بۆ ئەوەی بیرۆکەکانی خۆیان بڵاو بکەنەوە، لەمەشدا تا ڕادەیەکی زۆر سەرکەوتوو بوون.

دوای ئەوەی خەڵک هەموو ئامراز و شێوازەکانی ئیسلامی سیاسی بە گەیشتن بە دەسەڵات دیت، ئەوا ئێستا ئیسلامی سیاسی تا ڕادەیەک تووشی قەیران بووە. ئەوەیش دوای ئەوەی خەڵک داعشی بینی. داعش ڕووە ڕاستەقینەکەی ئیسلامی سیاسی بوو، بەتایبەت لە ڕێگەی توندوتیژییەوە مەودایەکی زۆری شار و گوندیان لە عێراق و سووریا داگیر کرد، خەڵکانێکی زۆریان کوشت. ڕێکخراوێکی وەک ئیخوان موسلیمین لە میسر و زۆربەی وڵاتانی عەرەبی قەدەغەکرا و وەک ڕێکخراوێکی تیرۆرستی ناسێندرا. هەروەها زووتنەوەی نەهزەی توونسیش بە هەمان شێوە لە ناوخۆ و دەرەوە پێگەی خۆی لە دەست داوە. هەڵبژاردنەکانی ئەم دواییەی کوردستانیش ئەوەی سەلماند، کە حیزبە ئیسلامییەکان چەندە لە پاشەکشن، بە تایبەتی ئەگەر کوردی کۆمەڵی دادگەری و یەکگرتووی ئیسلامی بە هەڵبژاردنەکانی پێشووتر بەراورد بکەین. ئەمەیش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە، کە نوخبە و خەڵکانی ڕۆشنبیر لە بە ئیسلامیکردنی کۆمەڵگە نیگەران بوون و بێ ئومێد بوون. هاوکات خەڵک لەوە تێگەیشت ڕەنگە ئەم بە ئیسلامیکردنە کاریگەری لەسەر ناسنامەی نەتەوەیی و کولتووری و کۆمەڵایەتی هەبێت. بەتایبەتی لە کوردستان، کە چەندین نەتەوە و ئایین و ئایینزای دیکەی تێدا دەژین، ئەوانیش لەو بە ئیسلامیکردنە نیگەران بوون.

ئەیوب ئەحمەد قادر

کوشتنی خامنەئی هەرگیز نابێتە چارەی کۆتایی بۆ گەلانی ئێران!.. حەسەن ڕەزانی

چەند سەرنجێک

بەبێ ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی لە سیستەمی حوکمڕانییدا لە ڕووی سیاسیی و سەربازییەوە، کوشتن و ئاڵو گۆڕپێکردنی بەهلەوی بە خومەینی و ئەوانیش جاریکی تر گەرینەوەیان بۆ ڕەزا پەهلەوی هیچ لە ژیانی خەڵک ناگۆڕێت!
ئەگەر گەلانی ئێران وابزانن بە کوشتنی خامنەئی و سەدان بکوژی تر لە ئاخوندە خوێنڕێژەکانی ویلایەتی فەقیە ڕزگاریان دەبێ لە چەوسانەوەو ژیانی ناخۆش بە دڵنیاییەوە هەڵەیەکی گەورەیەو بەچوونەکی بازاڕانەیە.
پێش سیستەمی ویلایەتی فەقیە، گەلانی ئێران لە ژێر ناوی شۆڕشی گەلانی ئێراندا بە دەیان هەزار قوربانییان دا تاکو سیستەمی شاهنشاهییان ڕووخاند، بەڵام لە پشتی ئەوانەوە سیستەمی ئاخوندیی بە ڕیبەڕایەتی خومەینی و بە پاسەوانییەتی ناتۆ بەسەر گەلانی ئێراندا سەپینرا.
ئێستا ئەگەر گەلانی ئێران وریا نەبن و دیسان بە دەهۆڵی ناتۆ بێنە سەر شەقامەکان و قوربانی بدەن و خۆیان بەکوشتبدەن و هیچ جێگرەوەیان نەبێ بۆ سیستەمی ئاخوندیی، ئەوا بە دڵنیاییەوە جارێکی تر مێژوو خۆی دوبارە دەکاتەوەو لەوانەیە بەهلەویەکان بینەوە سەر حوکم.
لابردن و ڕوخاندنی سیستەمەکان نابێت ببێتە ئامانج ئەگەر جێگرەوە لە لایەن خەڵکەوە ئامادە نەکرابێت.
بەهاری عاڕەبی و تەواوی ڕووداوەکانی ئەم دوایانە لە ناوچەکەدا دەیسەلمێنن کە خەڵک تەنها دەکرێتە سوتەمەنیی و بەکار دەهێنرێت.
بۆ نموونە دوای سەدان هەزار لە قوربانیی و ماڵوێرانیی لە لایەن خەڵکی سوریاوە، ئێستا ناتۆ سیستەمی داعشیانەی بە سەرکردایەتی

جەلانی، کە پەروەردەی دەستی خۆیانن، بەسەر گەلانی سوریادا سەپاندووە.
من گەلانی ناوچەکە دڵنیا دەکەم کە زلهێزەکان هەتا بۆیان بکرێت ناهێڵن و نایانەوێت لەو ناوچەیەدا سیستەمێکی حوکمڕانی دیموکراسی کەخەڵک لێی ڕازی بێت دابمەزرێت. زلهێزە چاوچنۆکە دۆلار مەبدەئیەکان دەیانەوێت ئەو ناوچەیەو جیهانی عاڕەبیی و ئیسلامیی بەم شێوەیە پڕ لە کێشەی چارەسەرنەکراو بمێنێتەوە. هەمیشە پاڵپشتیی لە ڕژێمە دیکتاتۆرەکان دەکەن.
زلهێزە دۆلار مەبدەئیەکان، بە واتایەکی تر کۆمپانیا زەبەلاحەکانی سەرمایەداریی جیهانیی، سیستەمێکی داعشییان پێباشترە لە سیستەمیکی دێموکڕاسی کە خەڵک لیی ڕازی بێت. بۆ نموونە سیستەمی کوردەکانی ڕۆژئاوایان نەگۆڕەکە بەڵک و سیستەمەکەی داعش جەلانییان گۆڕەکە.
زلهێزەکان دەیانەوێت هەر حوکومەتێک و سیستەمێک لەو ناوچەیەدا دابمەزرێت دەبێ لەگەڵ ئەواندا بێت و لە بەرژەوەندی ئەواندا وەڵات بەڕێوەبەرێت. ئەگەر وا نەکات ناتوانێت دەوام بکات و هەزارویەک بەهانەی پێدەگرن. مێژوو بەڵگەی زۆرمان لەوبارەوە دەداتێ.
زلهێزەکان دەیانەوێت خەڵکی ئەو دەڤەرە بە بەردەوامیی ناچار بە ڕاکردن ببن لە دەستی ڕژێمەکانیان.
زلهێزەکانی ڕۆژئاواو ئەوروپا نایانەوێت سیستەمیک لە وێنەی سیستەمەکەی ئەوان لەو ناوچەیەدا هەبێ. ئەگەر هەبێ، ئەوکات جیاوازی نابێت لە نێوانی فەرەنساو عێراق دا. ئەوکاتە لەوانەیە خەڵکی فەرەنسا بیەوێت بێت لە عێراق بژیت. ئەوان دەیانەوێت جیاوازی هەبێ و هەمیشە خەڵکی عێراق بیەوێت ڕابکات و بچێت لە فەرەنسا بژیت.
لە کۆتاییدا دەمەوێت بڵێم کە ئەمەش وەکو فاکت وایە و سەلمێنراوە کە:
ئەگەر گەلانی ناوچەکە بەخۆیان سیستەمیکی دیموکراسیی و سەکیولاریی دانەمەزرێنن و خۆیان جێگرەوە نەهێنن ئەوا بەسەریاندا دەسەپێنرێت.
ئەگەر گەلانی ناوچەکە گرنگی بە زانست و تەکنەلۆجیاو سیستەمی حوکمڕانیی نەدەن و گرنگیی بە عەدالەتی کۆمەڵایەتیی نەدەن، ئەوا شیعاری بریقەداری ئایینیی و مەزهەبیی و نەتەوەیی و نیشتیمانیی و ڕەگەزیی و خێڵەکیی و ناوچەیی هیچ لە ژیانی خەڵک ناگۆڕێت و خەڵک لە برسیەتی و نەهامەتی ڕزگارناکات.
ئەوەتە بۆ نموونە ڕژێمەکانی ناوچەکە ساڵانە بە سەدان ملیۆن دۆلار سەرف دەکەن بۆ کاروباری سەربازیی بەڵام لەبەرامبەر هێرشێکی ئەمریکاو ئیسرائیلدا ناتوانن هیچ بکەن. (خامنەئی)یش نەیتوانی نە لە حەوزەی پیرۆزی قومدا، نە لە مەرقەدی ئیمام کازم و ئیمام عەلی

و حوسین و حەسەن و عەباسی سەرگەرم دا خۆی بپارێزێت لە مووشەکی کافرە ئیسرائیلیی و ئەمەریکیەکان.

حەسەن ڕازانی

کوردستانی سوریا؛ رێکەوتنی هەسەدە و حکومەت و ئایندەی دەسەڵات!.. نوری بەشیر

هەلومەرجی سوریا پێیناوەتە قۆناغێکی نوێوە، چ لەپەیوەند بەجێگاوڕێگای حکومەتی سوریا یان مەسەلەی کوردەوە، کە هەردووکیان لەچوارچێوەی سیاسەتێکی جیهانی و ناوچەییدا دەچێتە پێشەوە کە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی لە نەخشەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا هەیانە. واتە ئاڵوگۆڕەکان بۆ حکومەتی سوریا و دەسەڵاتەکەی جولانی (ئەحمەد شەرع) وەک کەسایەتی و رژێمێکی ئیسلامی داعشی نوێنەرایەتی ئەو بەرژەوەندیانە دەکات و لەچوارچێوەی ئەو سیاسەتانەدا کاردەکات، بەهەمانشێوەیەش لەم هەلومەرجەدا هەر رێکەوتن و سازانێکی حکومەتی جولانی لەگەڵ هەسەدە ناتوانێت لەدەرەوەی ئەو بەرژەوەندیە جیهانی و ناوچەییانەی ئەمریکادا بێت لەئێستادا.
بۆ هەمووان روونە کە سیستەمی چینایەتی دنیای چەند جەمسەری ئەمڕۆ چەند کۆنەپەرستانەو دژی مرۆڤایەتییە، بەشەڕو ئاشتیانەوە خاڵێك نابینرێت لەبەرژەوەندی چینی کرێکاو کەمدەرات و ئازدیخوازی و مرۆڤایەتیدا بێت. ئەم هەلومەرجە ترسناکە زۆر بەئاشکراو بەبەرچاوی جیهانەوە لە سوریاو کوردستانی سوریاو مامەڵەکردن بە مەسەلەی ژیان و گوزەران و ئایندەی خەڵکەوە دەردەکەوێت.
ئەوەندەی بە کێشەی کورد لە ناوچەکدا دەگەڕێتەوە، یەکێکە لە کێشە هەرە ئاڵۆزەکانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست، هەروەک کێشەی فەلەستین کێشەیەکی ئاڵۆزو مەترسیدارە، مەسەلەی کوردیش بەردەوام بەهۆی سیاسەتی سیستەمی سەرمایەداری ئەمڕۆو لەچوارچێوەی ئەو بەرژەوەندیانەدا خۆی نیشاندەدات و دەچێتە پێشەوەو بەردەوام ترسی دووبارە بوونەوەی کوشتارو ئاوارەیی و برسێتی و پاشەکشە پێکردنی

هەیە.

مانەوەی کێشەی کورد لە سوریا بەشێوەی ئەمڕۆو بە هەڵواسراوی و نادیاری، کاریگەری لەسەر خەڵکی کرێکارو کەم دەرامەتی سوریا دادەنێت، کە دەلیلە لەسەر بوونی رژێمێکی ناوەندی کە جێگای خواستی خەڵکی هەموو سوریا نیە، هەروەک ئەوەی کە بوونی رژێمێکی قەومی ئیسلامی داعشی چۆن بەدژی زۆربەی خەڵکی سوریایە ئاواش بەدژی کوردی ئەو وڵاتەیە.

روونە کە حکومەتەکەی جولانی حکومەتێکی دڵخوازی ئەمریکاو هاوپەیمانە ناوچەیی و جیهانیەکانیەتی، نەک رێگر نیە لەبەردەم نەخشەکەیاندا لە ناوچەکەدا، بەڵکو بەهۆی ئەو نەخشەیەوە هاتۆتە سەرکارو بەتەواوی هاوکارو هاوڕایە لەگەڵیان. بۆ ئەوان مەسەلەی ئەساسی رژێمی ناوەندەو یەکپارچەیی سوریاو بوونی هەر هێزو لایەن و قەوارەیەک دەبێت لە چوارچێوەی سیاسەتی ئەواندا بچێتە پێشەوە، واتە ئەگەر پێشتر هەسەدەو کوردەکانی سوریا هاوپەیمانی ئەمریکا بوون لە دژایەتی داعش و تیرۆردا، ئەوا ئەمڕۆ بەخۆی داعش و تیرۆرەکەی کە جولانی نوێنەرایەتی دەکات لەدەسەڵاتدایە، بۆیە مەسەلەی هاوپەیمانی هەسەدە و کوردەکان بە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی جێگایەکی نەماوە.

ئەگەر دەورەیەك هەسەدە لەچوارچێوەی شەڕ دژی داعشدا، جێگایەکی پەیدا کرد لە سیاسەتی ئەمریکاداو پشتیوانی و هاوکاری کرا، بەڵام ئێستا ئیتر سیاسەتی ئەمریکا ئەوەیە کە هەسەدە دەبێت بچێتە ناو حکومەتەکەی شەرع و هێزەکانی تێکەڵ بە وەزارەتی بەرگری سوریا بکات و کۆنترۆڵی حکومەتی سوریا بۆ سەرجەم ئەو ناوچانە بگەڕێتەوە کە لەژێردەستی هەسەدەدا بوەو هەیە! بۆیە تەنها ئاسۆیەکی سیاسی کە هەسەدە هەیەتی لەم دەورەیەدا ئەوەیە کە لەگەڵ حکومەتی شەرعدا رێك بکەوێت. بەوجۆرەش ئەوەی پێی دەوترێت ئەزموونی رۆژاڤا، ئیتر ناتوانێ وەکو خۆی بمێنێتەوەو دەسەڵاتی هەسەدە دەبێت بەشێك لە سیستەم و دەسەڵاتی حکومەتی سوریا!

واتە ئەمریکا ئەمەی دەیکات ئەوە نیە کە تەنیا دەستبەرداری کوردەکانی سوریا و هەسەدە بووە، بەڵکو لەبنچینەدا دەسەڵاتەکیان دامەزراندوە کە خۆی بە دەوڵەتێکی عەرەبی و ئیسلامی سونە دەزانێت و لەسەر ئەساسی هاوڵاتیبوون دانەمەزراوە، واتە دژی زۆربەی خەڵکی سوریایە بە کوردو ئەوەی پێی دەڵێن عەلەوی، دورزی، کریستیان، …هتد هەر بۆیە ناکرێت لەچوارچێوەی رژێم و دەسەڵاتێکی لەوجۆرەدا چاوەڕوانی زیاتر لەوە بکرێت کە خەڵکی کوردستانی سوریا بە مافەکانی خۆیان و هەتا مافە ئینسانیەکان بگەن کە خەڵکی سەراسەری سوریا لێی بێبەرین.

کێشەی کوردستانی سوریا بەدوای کۆبوونەوەکانی پاریس و میونیخ دا زۆر چووەتە دواوە، کراوە بە مەسەلەی ناوخۆیی سوریاو لە چوارچێوەی حکومەتی سوریادا دەبێت بچیتە پێشەوە هەسوکەوتی لەگەڵدا بکرێت.
کۆبوونەوەی پاریس کە لە ٦ی جەنیوەری ٢٠٢٦ ئەنجام درا، رێکەوتنی نێوان ئیسرائیل و حکومەتەکەی جولانی لەژێر سەرپەرشتی ئەمریکادا بوو لە بەرژەوەندی ئیسرائیل. ئەوە بوو ناوچەیەکی زۆری خوارو و خواروی رۆژئاوای سوریا درا بە ئیسرائیل لەبەرامبەر بێدەنگکردن لەمەسەلەی کوردا. دوای ئەوە هێرش کرایە سەر دوو گەڕەکی کوردنشینی حەڵەب (شێخ مەقسود و ئەشرەفیە)و فشاریان خستە سەر هەسەدە بۆ چۆڵکردنی هەردوو پارێزگای ڕەققەو تەبقە و تەنانەت ئەگەری هێرش بەسەر باقی ناوچەکانی ژێردەسەڵاتی هەسەدە هەبوو. خەریک بوو کۆمەڵکوژیەکی گەورەی کوردەکان بکەن، چۆن لەدژی دورزەکان و عەلەویەکان ئەنجامیاندا، ئەگەر ناڕەزایەتیە جیهانی و ناو کوردستان و ئامادەیی بەرگری خەڵکی خۆڕاگری کودانی سوریا نەبوایە.
ئەگەرچی هێرشەکانی حکومەتی جولانی وەستاوە بەڵام ئەگەری دووبارەبوونەوەی دوور نیە لەحاڵەتی رێکنەکەوتنی هەسەدەو حکومەتدا!
لەکۆبوونەوەی میونیخدا لە ١٣ تا ١٥ی فەبریوەری ٢٠٢٦، دا وا نیشاندرا کە کێشەی کورد لەسوریا چۆتە پێشەوە ئەویش بە بەشداری دوو سەرکردەی هەسەدە: مەزڵوم عەبدی و ئیلهام ئەحمەد لە کۆبونەوەکەدا. بەڵام بەپێچەوانەوە هەر وەک کۆبوونەوەی پاریس، مەسەلەی کوردی بردە دواوە، بەڵام ئەمەیان بەشێوەی ئاشتی بووە و ناچارکردنی هەسەدە بە ملدان بە رێکەوتن لەگەڵ شەرع لە چوارچێوەی سیاسەتێکدا کە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی لەسوریادا دەیانەوێت بیبەنە پێشەوە. بەڵام ئێستا کە هەسەدە بەرژەوەندیە سیاسیەکانی خۆی بە هاوپەیمانی لەگەڵ ئەمریکادا گرێداوتەوە، دەتوانێ لەدەرەوەی سیاسەتی ئەمریکادا لە ناوچەکەو لە سوریادا و لەناو بەرژەوەندیە ناوچەییەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانە تەقلیدیەکانی وەکو تورکیاو وڵاتانی دیکەی عەرەبیدا شتێکی دیکە بکات!؟ ئەم ئەگەرە کەمتر لە واقعیەوە نزیکە بە هەسەدە.
ئەوەندەی دەگەڕێتەوە سەر بەرەوپێشچوونی دۆزی کورد لە سوریا، وەکو هەندێ لە سیاسەتمەدارو رۆشنبیرانی ناسیۆنالیستی کورد بانگەشەی دەکەن و هەروەها ستایشکردنی شێوازی دەسەڵاتدارێتی هەسەدە بە بەراورد بە دەسەڵاتی یەکێتی و پارتی، لەڕاستیدا سەرباری ئەوەی کە هاوسۆزیەك بۆ پرسی کورد لە سوریا دوای رووداوەکانی ئەم دوایانەو خۆپیشاندانە جەماوەریەکان لە کوردستان و لە دەرەوەی وڵات، دروست بووە، سەرباری ئەوەی کە هەسەدە لەچاو دەسەڵاتی یەکێتی و پارتیدا

چەندین لایەنی پۆزەتیفی هەیە، وەکو وەستانەوە بەرامبەر داعش و کۆنەپەرستی ئاینی، کاڵبوونەوەی گوتاری نەتەوەپەرستی کوردی و ڕەچاوکردنی پێناسەی هاوڵاتی و جۆرێك لە ئازادی بیروباوەر و هەروەها لە بەرچاوگرتنی پێگەیەکی یەکسانتر بۆ ژنان لەگەڵ پیاواندا … بەڵام سەرەنجام هەسەدە بزوتنەوەیەکی سیاسی ناسیۆنالیزمی کوردە لە سوریا و ناتوانێ دژ بە بنەماکانی سیستەم و دەسەڵاتی بۆرژوازی و یاساو نەریتەکانی بوەستێتەوە و بەرگریبکات… هەروەکو چۆن پرسی کورد لە سوریا ناتوانرێ لەچوارچێوەی کۆمەڵێك مافی کەلتوری و فەرهەنگیدا و بەشداری هەسەدە لە دەسەڵاتی حکومەتی سوریادا چارەسەر بکرێ. کێشەی کورد لە سوریا سیاسیەو دەبێ بەشێوەی سیاسی وەڵام وەربگرێتەوە. سیاسەتی ئەمریکاو دەوڵەتانی ڕۆژاوا چارەسەری سیاسی ئەم پرسە نیە!

هەربۆیە حکومەتی ئێستای سوریا ئەگەرچی جێگیر نیە، حکومەتێکی دەورەی راگوزەرە چ بۆ حکومەتی سەرکوت و راوەستاو، یان جێگای خۆی دەدات بەهێزێکی دیکەی دەخوازی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی، بەڵام چ بەجێگیربوونی، یان هەر دەستەوتاقمێکی تری قەومی یان ئیسلامی کە جێگای ڕەزامەندی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بێت ناتوانێت وەڵامی خەڵکی سوریا بداتەوە و لەوچوارچێوەیەشدا خەڵکی کوردستانی سوریا ناتوانرێت پارێزراوبێت، هەربۆیە هەلومەرجی سوریا ناتوانێت هەروا زوو سەقامگیر بێت.

بۆ وەڵام بەکێشەی خەڵکی کوردستانی سوریاو ڕێگری لە کوشتار دوو ڕێگا دەتوانێت کارا بێت: یەکەمیان ئەوەی کە دەوڵەتی سوریا لە دەوڵەتێکی عروبی- ئیسلامی بە ئاراستەی داعیشەوە نەمێنێ و حکومەتێکی غەیرە قەومی و سیکولار دابمەزرێت کە مافی هاوڵاتی یەکسان بە هەموو دانیشتوانی سوریا بەڕەسمی بناسێت و جێبەجێ بکات! ئەمەش یان لەڕێگای هاتنەسەرکاری حکومەتی کرێکاریەوە دەبێت لەو ووڵاتدا یاخود فشاری بزوتنەوەی کرێکاری و جەماوەری ئازادیخوازی سوریا دەتوانێ دەسەڵاتێکی سیکولار و غەیرە قەومی لە سوریا بەسەر بۆرژوایدا بسەپێنێ. لەکاتیکدا ئەم دوو سیناریۆیە دورەدەست دەنەبەرچاو، ڕێگای دووەم ئەوەیە کە خەڵکی کوردستانی سوریا لەڕێگای بەرپاکردنی ڕیفراندۆمێکی گشتی و ئازادانەوە بڕیار لەسەر ئەوە بدەن کە چ جۆرە پەیوەندیەکی سیاسی و یاسایی لەگەڵ حکومەتی ناوەندیدا دامەزرێنن تا ڕادەی ئەوەی بڕیار لەسەر جیابوونەوەو دامەزراندنی دەوڵەتێکی سەربەخۆ بدەن.

کەژاڵ و گەشتێـــک ل□ تـــاڤگەی دەروونداا.. ستار ئەحمەد

وا بڕوا من جوانتر دەبم
لەگەڵ تۆ میهرەبانتر دەبم
چونکە دەزانم نووسین باخچەیە
باخەوانی کارامەی خەیاڵی دەوێ.
ژن باخەوان بێ، تا هێزی تێدایە
زرکەتاڵ تووڕ دەدات.
خاکی بەراو، پونگەی گوێی
ئاوی بەخۆڕ، دەچنێتەوە،
ئولکەی* بەرھەمداری دەوێ.
وا بڕوات باوەڕدار دەبم
لە گەشتێکدا
کەعبە دەهێنمە ژوورەکەت
ب□ ئەوەی نوێژێکت ببێت بە هەزار،
رۆژوویەکت ئەجری سەد ساڵی ه□ بێت و
لە خانەقاتا حەملەدار* دەبم
وا بڕوات خەبەردار دەبم
کە ناپاکیی، پاکدەکەیت و
بریندارم دەکەیت بە دەستیکی بریندار،
کە درۆی سپیم لەبری مرواریی
دەدەیتێ و
گەمارۆم دەدەیت بە سیاهترین پرسیار،
کە جێم دەهێڵیت بە گاڵتە و
بەڕاستیی لە عەشقا
شەڵاڵ دەبێت سەرتاپات!
وا بڕوات سەرگەردان دەبم
عەوداڵ و پەشێمان دەبم
ئەگەر شێتێکی بێ ماڵی
لە وێنەی تۆ, بگرم بە یار.
ئەگەر شەمێک* و تەمێکی

وەکو من بکەی بە دڵدار.
خۆ دنیا سەرەوژێر نا بێت
گەر وا بڕوات، ئاوا ناڕوات،
وەلێ لای ئێمە کەی بەهار
دەستی پایزی گرتووە
ب□ بێ تیری ژەهراویی دارستان،
ب□ بێ چاوی ئیرەیی باڵندە و
مانگە دەستکردەکانی ئاسمان؟
سەرناگرێت… بێگومانم سەرناگرێت
خۆشەویستیی مەحاڵ.
وا بڕوا دەردەدار دەبم
بەم عەشقە گرفتار دەبم
دەمەوێت ل□ یادتبکەم، کەچی
هەر خۆم کلیلی یادەوەریمت دەدەمێ و
هەر خۆشم رێدەدەم
وەک درەخت لە رۆحما
رەگەکانت پەل بکوتن و
گەڵات بکەون لە کەنار.
وا بڕوا خەزنەدار دەبم
شیعری ژنانە دەنووسم
بێ منەتانە ئاگری ئیرەیی پێدەکەم و
باکم نییە کە بەسەری زیندوو بمنێژن
گرنگ ئەوەیە هەتاسەر
لە دنیا بێئاگا و
لە دڵم خەبەردار دەبم.
وابڕوات هەرگیز وا ناڕوات
من و تۆ نابین بە فەنار*
بەڵام چیرۆکی نێوانمان
کۆتایی دێت و سەر شانۆی
ئەم خەونەشمان
دەبێتە تارومار
کەژاڵ ئەحمەد
—*—

ئەم هۆنراوەیەی کەژاڵ ئەحمەد، گەشتێکی قووڵی دەروونییە ل□ نێوان ئارەزووی گەیشتن و دڵنیایی لە دابڕان، کە تێیدا شاعیر وێنەی ئەوینێکی ئەستەم دەخاتە ڕوو و ململانێی نێوان ویستی مانەوە و ترسی

لەدەستدان پیشان دەدات. لە سەرەتادا، سۆز وەک هێزێکی پاککەرەوە دەردەکەوێت و شاعیر وا هەست دەکات بوونی دڵخوازەکەی دەبێتە هۆی جوانبوونی گیانی و میهرەبانیی زیاتر، نووسینیش وەک باخچەیەک نیشان دەدات کە پێویستی بە خەیاڵێکی کارامە هەیە. بەکارهێنانی وێنەی باخەوان بۆ ژن، نیشانەی هێزی مێینەیە لە ڕام□ینی دڕکەزێکان و چاندنی جوانی لە خاکی تینوودا. پاشان ئەم پەیوەندییە دەچێتە خانەی پیرۆزییەوە و بە هێنانی ناوی کەعبە و خانەقا، دەردەکەوێت کە عەشق لای شاعیر جۆرێکە لە پەرستش و ئامادەیە مەودا دوورەکان کورت بکاتەوە تا سوژدەیەکی لای یار، گەورەیی و پاداشتی هەزار نوێژی هەبێت و ڕۆژوویەکت پاداشتی سەد ساڵی هەبێت، ئەمەش بەرزترین پلەی خۆبەخشینی گیانییە، کە مرۆڤێک بۆ یەکێکی تری بنوێنێت.

ل□ نێوەندی ئەم دەقەدا، گومان دەردەکەوێت و شاعیر باس لە ناپاکی و درۆی سپی و جێهێشتن دەکات، ئەو دەزانێت ئەم پەیوەندییە بێگرفت نییە و وێنەیەکی جیاواز دەبینین، کە ئەویش بریندار بوونە بە دەستێکی بریندار، ئەمەش گوزارشتە لەوەی هەردوو لایەن قوربانیی دەستی ژیانن. شاعیر لێرەدا دوو وێنەی زۆر ناکۆک وێنا دەکات؛ یەکەمیان درۆی سپییە لەبری مرواری، کە نیشانەی ئەوەیە متمانە لەرزیوە و ڕاستگۆیی بە قسەی بریقەداری بێبنەما گۆڕدراوەتەوە، دووەمیشیان ڕەشترین پرسیارە ،کە وەک گەمارۆیەک دەوری گیانی گرتووە و ڕێگەی لێدەگرێت ڕووناکیی ڕاستی ببینێت. ئەو بە دیدێکی ڕاستبێژانە سەیری کۆتاییەکە دەکات و دەزانێت لە ژینگەیەکدا، کە پاییز دەستی بەهاری گرتووە، گەیشتن کارێکی دژوارە. دەوروبەر بە تیری ژەهراوی، چاوی ئیرەیی و مانگە دەستکردەکان پیشان دەدات کە ڕێگرن لەم پێکگەیشتنە، بۆیە بە بڕیارێکی تاڵ دەڵێ: سەرناگرێت… خۆشەویستیی مەحا□□.

لە لایەکی ترەوە، وێنەی درەخت و ڕەگ دەبێتە بەهێزترین گوزارشت بۆ چەسپینی ئەم ئەوینە لە ناخدا، هەرچەندە شاعیر دەیەوێت لەبیری بکات، بەڵام کلیلەکانی یادەوەریی خۆی هەر دەداتەوە دەستی دڵخواز و دان بەوەدا دەنێت کە ڕەگەکانی ئەو کەسە وەک درەخت بەناو قووڵایی گیانیدا چوون، گەڵاڕێزانی سەر کەناریش هێمای ئەو یادەوەرییە خەماوییانەیە، کە تەنها وەک نیشانەیەک لە دوای کۆتایی گەشتەکە دەمێننەوە.

لە کۆتاییدا، شاعیر دەگەڕێتەوە سەر ناسنامەی خۆی وەک ژنێکی نووسەر و باکی نییە لە ئاگری ئیرەیی یان بە زیندوویی نێژران، چونکە گرنگترین خاڵ لای ئەو ئەوەیە لە ناخی خۆی ئاگادار بێت، تەنانەت ئەگەر هەموو دنیاش لێی بێئاگا بن. بەکارهێنانی وێنەی

فەنار لە کۆتایی نووسینەکەدا، لوتکەی دانپیانانە بە شکستی ئەم پەیوەندییە لە واقیعدا؛ چونکە دەڵێت ئێمە نابین بەو چراخانەی ڕێگەی ڕزگاری بۆ کەشتییەکان پیشان بدەین، بەڵکو چیرۆکەکەمان وەک خەونێکی سەر شانۆ کۆتایی دێت و هەموو شتێک تەفروتوونا دەبێت. ئەم هۆنراوەیە گوزارشتێکی ڕاستگۆیانەیە لە تاڵییەکانی ژیان ،کە تێیدا مرۆڤ لەنێوان ئارەزووی دڵ و توندیی ژیاندا، بە تەنیا و خاکەسار دەمێنێتەوە.

چاوشارکێکەی ئێمە و خۆحەشاردانەکەی خامنەیی.. شوان عەباس بەدری

حەقە عەلی خامنەیی وەک یەکەم دیکتاتۆری مێژوو کە لە یەکەم ساتی جەنگ کوژرا بێت ناوی بچێتە کتێبی گینسەوە،

کاتی خۆی کە چاوشارکێمان دەکرد چارەکە بیست دەقەیەک لەم کون و لەو کون خۆمان ئەشاردەوە جا ئەیاندۆزینەوە کە چی خامنەیی رێک ئەڵێی لەسەربان خەریکی جل هەڵخستن بووە وا یەکسەر پێکراوە و کووژراوە!

ئەمە سەرئەنجامی درووشمی ناوبەتاڵ و نەخوێندنەوەی پێشهاتەکان و نغرۆبوونە لەناو وەهمی سێبەری خودا بوون لەسەر زەوی و نوێنەری ئیمام زەمام بوونە.

نزیکەی پەنجا ساڵی تەواو درووشمی مەرگ بۆ جیهانی بەرز کردەوە کەچی لە کۆتاییدا بە چرکەیەک مەرگ ئیخەی گرت و تەنانەت دەرفەتی ئەوەشی پێنەدرا هەر بۆ تامی دەم وەک چاوشارکێکەی ئێمە چارەکە بیست دەقەیەک خۆی بشارێتەوە!

هەرچەند سەر ئەبەم و سەر ئەهێنم لە نێوان ئیسمائیل قائانی فەرماندەی سوپای قودس و محەمەد باقر قالیباف سەرۆکی پەرلەمان و عەلی ئەردەشێری لاریجانی سەرۆکی ئەنجومەنی باڵای ئاسایشی نەتەوەیی ئێران یەکێکیان ڕۆڵی عیزەت دوورییەکەی عیراقی دوای ڕووخاندنی دەسەڵاتەکەی سەدام حسێن و حزبی بەعس و یەهوزای ئەسخەریوتی سەردەمی عیسای مەسیح دەبینن.

شوان عەباس بەدری